

V. évfolyam, 22. szám.

Elfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök
reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =
március 18. csütörtök

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A mi büszkeségünk.

Nagy a mi büszkeségünk. Városunk szeretett országgyűlési képviselőjét, kinek neve lapunk homlokára van írva, Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága március Idusán tartott közgyűlésén lelkes közfelkiáltással e város diszpolgárává választotta.

Nagy a mi örömünk és még nagyobb a büszkeségünk. Mert a kit megválasztottunk, az úgy is mint ember, úgy is mint férfi és főleg mint a közélet vezető munkása a megtestesült tökéletesség. Tökéletessé teszi őt a sziv igazán emberi melegsége, melynek gyengéd, szinte nőiesen finom szálai egybe fűznek mindenkit a szeretet nagyszertű demokráciájába. Mindenkit, a ki e hon igaz jó polgára. Születés, rang, vagyon, társadalmi állás, vallás és felekezeti különbség nélkül.

Tökéletes az ő személyében a férfi. A jellem szilárdsága, az alkotás vágya, és munka rajongó szeretete. És mindezek felett ennek a munkának önzetlensége: mind oly vonások, melyek a férfi legszebb diszei.

Hisz ezeknek a nagy emberi és ezeknek a nagy férfiúi vonásoknak a birtokában, Ujvidék szabad királyi város törvényhatósága megtisztelti önmagát és diszpolgárait sorába iktatja. Találó kifejezés: diszpolgár. Mert diszt ad e város polgárságának, hogy a magyar közélet e vezető tagja azok sorába lép, kik elválhatatlan kötelékkel vannak e városhoz, annak sorsához fűzve.

Üdvözljük igaz szeretettel lapunk vezérét, városunk képviselőjét. Büszkén valljuk őt a magunkénak.

Amikor ő szólal meg Magyarország képviselőinek gyülekezetében: akkor Ujvidék város hívének dobbanása hallszik; amikor ő szájl sikra a nemzet jogaiért, kér és vesz részt a nemzet függetlenítéseért vívott harcban: akkor Ujvidék kuruc lakossága küzd tántoríthatatlanul a magyar nemzetért.

Üdvözljük a város törvényhatóságát. Szép volt a gondolat, mely megfogamzott azokban, akik az indítványt előterjesztették és elismerés és dicséret illeti az egész törvényhatóságot, mely egy szívvvel, egy lélekkel, közlekedéssel kiáltotta: Büszkéek vagyunk, hogy Teleki Arvéd gróf a mi polgártársunk!

A diszpolgáris lefolyása a következő volt:
Balla főispán pont 1/12 órakor nyitván

meg a 25 biz. tag által kérelmezett rendkívüli közgyűlést, jelenti, hogy annak egyetlen tárgyat gróf Teleki Arvéd országgyűlési képviselőnk diszpolgárrá leendő megválasztása képezi.

Az írásbeli indítvány felolvasása után Dr. Marczekovich Imre főjegyző előterjeszti a tanács javaslatát, mely szerint „a vár. tanács tudatában levén és méltányolván azon nemes intenciókat, melyek indítványozókat indítványuk megtételében vezérelték, szívből csatlakozik az előterjesztett indítványhoz, mert ez által alkalma nyílik a város közönségének, hogy közszeretet- és köztisztelőben álló országgyűlési képviselője, Teleki Arvéd gróf iránti tántoríthatatlan ragaszkodásának, bizalmának és hálájának őszinte kifejezést adjon.

A tanács határozati javaslatának elhangzása után Dr. Ámon Pál szólalt fel, a tanács javaslatát lelkes hangú és igazán hazafiasan érző szívből fakadó okes szavakban tolmácsolva. Valóban nem is lehetett az másképp, ha egyrészt gróf Teleki Arvéd nevét veszi ajkára az ünnepi szónok, másrészt, ha elgondoljuk, hogy olyan biz. tag méltatja a politikusok egyik legkiválóbbjának hazafias munkásságát, aki a haza szeretetének kultuszát családi hagyományképen örökölte édes atyjától, Kossuth Lajos egyik harcosától, a 48-as idők emigransától. Ime a beszéd:

„Bár a tvh. bizottság számos tagjainak az imént felolvasott indítványban nyilvánuló óhaja elég világosan fejezi ki a város közönségének vallás és nemzetiség különbsége nélkül, abbéli kívánságát, hogy Teleki Arvéd gróft Ujvidék sz. kir. város diszpolgárává válasszuk, legyen szabad t. Uraim nekem, aki elveim, eddigi magatartásom folytán teljesen biztosítva érzem magam azon gyanútól, hogy bármiféle érdek beszél belőlem, jelen ügyben felszólalom. Általános a panasz, legnagyobb irónk emlegetik, hogy korunkban ritka az elismerés az érdem előtt, bár mindnyájan tudjuk, hogy az elismerés és a hála első sorban azt nemesíti, aki azt átérzi és őszintén kifejezi. Épen azért önmagunkat becsüljük meg, midőn gróf Teleki Arvéddal szemben szívből fakadó elismerésünket avval fejezzük ki, hogy az ujvidéki diszpolgárságot ajánljuk fel neki, azt, aminél becsesebbet nem nyújthatunk. Hogy ez az elismerés nem mondva-csinált érdemeket alapszik, legyen szabad azokat az indokokat felsorolnom, amelyek engem mint gróf Teleki Arvéd közügyi életének elfogulatlan szemlélőjét arra indítottak, hogy előtte az elismerés zászlóját meghajtsam. Nem beszélek azon fontos, városunk fejlődését célzó nagyszabású intézményekről, amelyek létesítésében annyi része van s amit városunk neki köszönhet. Elhallgatom az új kórház, az ujonan épülő kir. kat. magyar főgimnázium, az új állan-

dó Dunahid érdekében kifejtett fáradozásait, mert talán az önzés és saját hasznunk feletti öröm volna szavaimból kiérezhető. Nem is volna szép ma, március 15-én, azon a napon, mikor emlékét ünnepeljük annak, hogy a szabadság napja, amelyet annyi ideig a szolgaság fellegei borítottak, ismét felragyogtatta hazánkra arany sugarait, városunk határain és sorompóin túl nem tekintenünk. Teleki Arvéd gróf közéleti működése nem szorul egy város határai közé. Ismeretes mindazok előtt, akik a magyar nép gazdasági felszabeditásával és emelésével törődtek, milyen fontos uttörő munkát végzett városunk képviselője ezen a téren már akkor, midőn az ily irányú működés Magyarországon még nem aratott gyümölcset, hanem inkább üldöztetésnek volt kitéve. Fényes cáfolat az ő működése arra a bizonyos oldalról hangoztatott vádra, hogy a magyar arisztokrata nem dolgozik, nem érez együtt a nép bajával, nem végez produktív munkát. Ez a grand seigneur, aki az ő birtokán mint a magyar gazda mintaképe fárad és dolgozik, tapasztalatait gazdátársai javára országszerte gyümölcöszteti, dicsőségnek tartja, hogy lelke értékét jellemző szerénységével, születése, rangja, tradíciói dicsőségének ismerje a munkát. Innen magyarítható, hogy Délmagyarország egyik legfontosabb ipari és kereskedelmi gócpontja a földművelés szolgálatában álló főurat választotta képviselőjéül azért, mert benne a céltudatos, hazafias munka emberét tiszteli. Megtisztelte ez a város azt a felfogást, amely a nagy nemzeti célok szolgálatában akkor is a fáradságos, nyilvános kritikának kitett munkába fogott, amikor sokak példájára a régi, hála Istennek becsületét vesztett „Nobile otium“-ot választhatta volna. Ezért értékesebb és őszintébb az én szememben az ő küzdelme is, amelyet a nemzeti ellenállás idejében hazánk alkotmányának megvédésében folytatott és ezért tekinthetünk bizalommal a jövőben kifejtendő küzdelmére és munkásságára. Midőn köszönetemet fejezem ki az indítványozó tvh. biz. tagoknak, a vár. tanácsnak, mely az indítványt magáévá tette és a főispán ur ő méltóságának, aki azt felkarolta, kívánom, hogy az Ur Isten gróf Teleki Arvédet, Ujvidék sz. kir. város diszpolgárát sokáig éltesse!”

A nagy tetszéssel, helyesléssel és tapsokkal fogadott beszéd után Dr. Königstädler Ottó, a fiatal agilis biz. tag emelkedett szólásra; az alábbi beszéd újból megerősítette azt a folyton öregbödő meggyőződésünket, hogy benne a törvényhatósági bizottság és közélet nemcsak igyekvő, hanem tartalmas, képzett és komoly feladatokért lelkesedni tudó munkást nyert. Beszéde ez:

„A rómaiak büszkeségének kulminációja, a „civis Romanus sum“ jut eszembe ma,

BOGDÁNY

és TÁRSA

UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219

12. Telefon (Interurban) 988.

A tavaszi idény **nőkkelmeujdonságainak** szakszerű, színek, minták és csoportok szerint való bemutatása **f. évi február 20-án** veszi kezdetét, amely célból a cég összes — számszerint 17. — kirakatjai női szövetekre lesznek átalakítva. Amidőn bátor vagyok az érdeklődő hölgyközönség figyelmét erre a maga nemében páratlan kiállításra felhívni, kérem beálló szükségleténél a cég elismert jó izléséről és versenyképességéről személyes meggyőződést szerezni.

KRÓN KÁROLY FIA Ujvidéken.

midőn összeültünk, hogy Teleki Arvéd gróf orsz. képviselőt diszpolgárrá megválaszszuk. Mi ujvidékiek nem adóztatunk nagyobb elismeréssel valaki iránt, mint avval, hogy polgáraink közé avatjuk. Nem akarom túlnagyra taksálni a mi polgárjogunkat, de merem állítani, hogy mi, a kik oly vidéken lakunk, a hol három kultúra harmonikusan egybeolvad, a hol a gazdasági tevékenység minden ágának kiváló képviselőire találni, a hol a demokratikus elvekhez hiven mindenkinek súlyát a munkája adja meg: mondom, hogy mi, a kik a magyar vidéki városok között előkelő, vezető helyet foglalunk el, nagy kitüntetésben részesítünk valakit, ha diszpolgárrá avatjuk.

Tisztelt Bizottság! Ámon Pál dr. bizottsági tag ur önagysága szép, pregnáns és tömör szavakkal jellemezte Teleki Arvéd gróf orsz. képviselő érdemeit, jellemét és kiválóságait. Felszólalásom célja nem is az, hogy önagysága felszólalását gyengítsem, hanem csupán az, hogy olyasvalamit is említsek, a mit önagysága Teleki Arvéd gróf érdemei közül felemlíteni elmulasztott.

Ma hatvanegy esztendeje lelkes ifjak felkaroltak egy eszmét, a melyet most komoly, higgadt férfiak megvalósítanak 1848. március 15-ikén a tizenkét pont kilencedikeként felvették a „nemzeti bank“-ot és most kiváló férfiak meg fogják valósítani az önálló gazdasági berendezkedést, illetőleg ennek keretén belül az önálló magyar bankot. A férfiak között, a kik ezt a harcot vivják, az első sorban küzd Teleki Arvéd gróf orsz. képviselőnk és mi, a kik őt alapesan ismerjük, tudjuk, hogy ennek a célnak az elérése mellől soha egy perenyire, egy milliméternyire nem fog tárgyalni. Épen ezért kérem a t. polgármester urat és a t. tanácsot, hogy a diszpolgárrá való kinevezési okmányban említsék fel Teleki Arvéd gróf sok egyéb érdemei között azt is, hogy e diszpolgárságra Teleki Arvéd gróf az önálló magyar bank érdekében kifejtett lelkes munkásságával is szerzett kiváló érdemet. Egyébként az indítványt elfogadom s a legmelegebben ajánlom elfogadásra.

A szerbek nevében Dr. Ilies Branko szerb nyelven a következő elismerő szavakban támogatta s pártolta a napirendre tűzött indítványt:

„Örülök, hogy én azon társaim között vagyok, kik velem együtt felkarolták és aláírták azon indítványt, hogy a mi közszeretető és közbeesült képviselőnk, Teleki Arvéd gróf a város diszpolgárává megválasztassék. Tesszem ezt annál inkább, mert meg vagyok győződve, hogy győrf Teleki Arvéd ezt nemcsak a városunk irányában kifejtett tevékenységeért, hanem az országos politikában kifejtett ténykedéseért teljes mértékben kiérdemelte.

Teleki Arvéd gróf, ámbár születésénél fogva arisztokrata, miveltsége és politikai elvénél fogva valóban demokrata, ami abból kitűnik, hogy őt működésében csak *egy* intenció vezérli és ez az ország és minden polgárának boldogulása.

Ezt legfényesebben dokumentálta azzal, hogy azon hazafiak sorába állott, kik zászlójukra tűzték a függetlenség jelszavát és pedig első sorban a pénzügyi függetlenségét az országnak.

Egy országnak a boldogulása tisztán a jó politikától tétetik függővé. Telekinek ezen jó

politikája abban nyilvánul, hogy ő minden erejét kifejti abban a harcban, mely hazánk részére az *önálló* bankot követeli.

Különösen indit e mai fellépésemre azon körülmény, hogy Teleki Arvéd gróf eddigi munkálkodásában nem egyszer adta tanujelét egyházunk és nemzeti autonómiánk iránt táplált rokonszenvének, amelyekért ő nem egy követ fektetett le, megszilárdításul azon jogoknak, melyek autonómiánkat igazi autonómiává teszik.

Elismervén Teleki grófnak a nyilvánosság terén szerzett nagy érdemeit, elismerem, hogy méltó ezen kitüntetésre, amelyben törvényhatóságunk részesíteni óhajtja és azt hiszem, hogy ezen elismerésünk még fokozottabb mértékben fogja buzditani további munkálkodásra.

Szívvel üdvözlöm és szívből kívánom, hogy *éljen sokáig gróf Teleki Arvéd!*

Id. Jójárt János indítványára ezután egyhangulag elhatároztatik, hogy fenti beszédek szövegét a jegyzőkönyvben megörökíttessék, mire elnöklő főispán a következő szavakat intézte a törvényhatósághoz:

Amidőn megállapítom azt, hogy e törvényhatóság szép határozatát egyhangulag, közfelkiáltással alkotta meg, konstatálni kívánom a következőket: Eddig Ujvidék városa csak aktív minisztereket iktatott diszpolgárai sorába. Teleki Arvéd gróf az első népképviselő, akit a város, önmagát megtisztelve, abban a kitüntetésben részesített, amit egy város polgársága azoknak a kiválasztottaknak nyújthat, kiket tisztel és szeret. Nem a kormányhatalom egyik birtokosát keresi fel a város kitüntetésével, nem a férfit, akitől érdekek kielégítése várható, aki befolyhat kitüntetések osztogatására, állások, hivatalok betöltésére, hanem ez a kitüntetés annak az egyszerű népképviselőnek szól, ki igaz magyar lelkének sugallatát követve, kiváló képességgel és egy fényes, dicső névnek szentséges tradícióival felruházva küzd a nemzet tanácsában Magyarország gazdasági és politikai függetlenítéseért. Önmagunkat tiszteltük meg, Teleki gróf diszpolgárrá történt kitüntetésével, mert ez a név már a XVI. századtól kezdve összeforrott a magyar szabadságért, a magyar függetlenségért folytatott szentséges küzdelemmel. Ezt a dicső nevet viselte már a XVI. század vértanúja és a 60-as évek Teleki Lászlója is azért nem kerülte el szomorú sorsát, mert hazáját igazán szerette és magyar főurhoz méltóan inkább borzalmas sorsát választotta, semhogy a Teleki név elveihez egy pillanatra is hűtlen lett volna. És ki nem ismeri gróf Teleki Blanka, a magyar nők e mintaképének keserves végétét, kit a gonosz hatalom Kufsteinba záratott és akit addig kint tartott ott, míg két szeme világát elvesztette. De ő is inkább ezt a sorsot választotta, mert megértette, hogy nem ér semmit ott az élet, ahol szabadság nincsen. Magyarországnak ebből a dicsőséges családjából származik a mi szeretett képviselőnk, Teleki Arvéd gróf, kit hűséges szeretete, tántoríthatatlan bizalma és ragaszkodása

jelöl a diszpolgári kitüntetéssel keres ma fel Ujvidék szabad királyi város törvényhatósága. (Hosszantartó eljenzés és taps).

Elnöklő főispán azon indítványára, hogy gróf Teleki Arvéd, diszpolgárrá történt megválasztásáról táviratilag értesíttessék, egyhangulag elfogadtatik, úgy szintén azon indítványára, hogy a diszoklevél küldöttéleg nyujtassék át, mihelyt gróf Teleki Arvéd legközelebb Ujvidékre jön; a küldöttség Dr. Lusztig Nándor indítványára a főispán vezetése alatt a törvh. bizottságnak nem névleg megválasztott, hanem ezen átadásra együttesen meghívandó, lehetőleg teljes számu tagjaiból álland. Miután még elhatározatott, hogy Dr. Balla Aladár főispán nagyhatásu, remek beszéde is szó szerint vétessék fel a jegyzőkönyvbe s miután elnöklő főispán a jegyzőkönyv hitelesítésére Dr. Ámon Pál, id. Jójárt János és Dr. Ilies Branko biz. tagokat kéri fel, a rendkívüli közgyűlés e város legujabb diszpolgárának, Teleki Arvéd grófnak és Balla főispánnak lelkes éltetése mellett véget ért.

Ez volt a közgyűlés lefolyása, mely méltón sorakozik azokhoz a diszokgyűlésekhez, melyeket e törvényhatóság kivételes, ünnepélyes alkalmakkor tartott meg. Megtelték a padosorok, vendégek is számosan voltak jelen és a teremben igazi, lelkes hangulat uralkodott, melynek melegét, bensőségét, az ünnepély fényét nem rontotta egyes biz. tagoknak — mint Dr. Adamovich orsz. képviselő, Dr. Gavanszky Tivadar, Radovanovics György, Balassa Henrik, Dietzgen Gábor, Dr. Kassovitz — távolmaradása.

Teleki Arvédet a törvényhatósági közgyűlés határozatából kifolyólag *Demetrovits* Vladimir dr. polgármester a következő táviratban értesítette:

Méltóságos

Teleki Arvéd gróf

Ujvidék szabad királyi város diszpolgárának

BUDAPEST,

Reviczky tér 1.

Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1909. évi március hó 15-én megtartott rendkívüli közgyűlésében Méltóságodat úgy az országos politikában kifejtett vezető ténykedéséért, mint Ujvidék város körül szerzett hervadhatlan érdemeiért egyhangulag, nagy lelkesedés mellett Ujvidék szab. kir. város diszpolgárává választotta és megbízott bennünket, hogy erről Méltóságodat a város közönségének tántoríthatatlan ragaszkodásának, bizalmának és hálájának kifejezése mellett értesítsük.

Balla Aladár dr.,
főispán.

Demetrovits Vladimir dr.,
polgármester.

Teleki Arvéd a következőkben válaszolt:

Demetrovits polgármesternek

Ujvidék.

Polgártársak! Kimondhatlanul sajnálom, hogy betegségembe visszaesvén, Ujvidék lélekemelő ünnepein most részt nem vehettem. Csak az vigasztal, hogy önálló bankunkért való küzdelem közben szerzett baj tartott vissza. Az újkitün-

tetés, n
ban ére
uj erőt
sunk in
tőzött
Fogadj
polgárt

Márc

A ma
évforduló
zetiségek
évre min
rendezésé
ságát s a
minden
utat tör
legmagasz
dést, öreg
redt nem
hagyomár
nagyjai in
idusának
és pompá
pozansabl
érett he
tör elő, k

Amít
régén, cs
kifejezés
ma már
magával
érelmü
nagyobb
külső ké
a magánl
pompázta
zászlódis
közben ig
nézve na
figyeltün
tanácsos
tötő tanu
társaival
szívébe v
zése, a n
hogy me
társakna
állampol
magyar,
többi sze
István p
szeretnek
sőt minis
nem is
Lajosnak
delmét
volna.

De n
jelezte a
kesedés
a közön
lekedés
ségekber

A ma
magaszt
kitartást
nemzet h
az ev. re
pélyes is
r. kat. te
plebanos
egyület
elő s me
viselőtes
ügyészsé
mindkét
vettek re

tetés, melylyel a törvényhatóság valóban érdememen felül megkülönböztet, új erőt ad ahhoz, hogy hazánk és városunk iránt való kötelességemnek kitűzött erővel igykezzem megfelelni. Fogadják újlag hálás köszönetét új polgártársuknak

Teleki Arvidnek.

Március 15-e Ujvidéken.

A magyar szabadság emlékünnepeinek évfordulója Ujvidéken, Magyarország nemzetiségek lakta déli végvárában évről-évre mind nagyobb arányú ünnepek rendezésére készíti a város hazafias lakosságát s a szabadság és hon szeretetének minden magyar kebelben lobogó tüze utat tör e napon, hogy lángra gyujtsa a legmagasztosabb eszmék iránti lelkesedést, öreget-ifjat egyaránt erősítse a felébredt nemzeti öntudat érzetében. A szent hagyományaink és dicső történelmünk nagyjai iránt hevülő lelkesedés március idusának megünneplését külső fényben és pompában évről-évre felemelőbbé, impozansabbá teszi s a dicső nagy nap iránt érzett hevület mind vehemensebb erővel tör elő, huzdítólag, lelkesítőleg.

Amit Ujvidéken még nem nagyon régen, csak kevesen és titokban mertünk kifejezésre juttatni: a szabadság szeretete ma már nyíltan ünnepel és diadalt ül, magával ragadva e város minden magyar érzelmű polgárát. Ezuttal a szokottnál nagyobb ünnepi szint öltött városunk külső képe s nemcsak a középületek, de a magánházak is majd mind zászlódiszben pompáztak. Ezen nagyszámu, megragadó zászlódisznek örömmel való szemlélése közben igen jóleső, felemelő s a jövőre nézve nagyon megnyugtató jelenséget figyeltünk meg: P. Popovics István kir. tanácsos ny. polgármester valóban tüntető tanúságot tett a többi szerb polgártársaival szemben arról, hogy a nemzet szívébe vésett szent ünnep külső kifejezése, a nemzeti trikolor használata, nem hogy megtiltva nincs a szerbajku polgártársaknak, hanem minden becsületes állampolgárnak kötelessége is, legyen az magyar, vagy szerb. Sajnáljuk, hogy a többi szerbek nem követték P. Popovics István példáját, pedig közülök sokan szeretnek kérkedni magyar államférfiak, sőt miniszterek ismeretségével, amivel még nem is dicsekedhetnének, ha Kossuth Lajosnak nagy népfelszabadító dicső küzdelmét a történelem föl nem jegyezte volna.

De nemcsak a szokatlan zászlódisz jelezte az ünnep nagy jelentőségét: a lelkesedés pirja kiült az öregek arcán is és a közönség ünneplő ruhában, hazafias lelkesedés örömtüzeivel vett részt az ünnepegekben.

A március 15-i ünnepek elseje, a hála magasztos imája a Mindenhatónak szolt: erőt, kitartást esdve le a sokat szenvedett magyar nemzet hű fiaira. Reggeli 9 órakor tartatott az ev. ref. és ág. ev. templomokban az ünneplés istentisztelet s ugyanakkor a belvárosi r. kat. templomban Dr. Ámon Pál kanonokplebános mondott szent misét, melyen a Cécília egyesület régi magyar egyházi énekeket adott elő s melyen a vár. tanács, a hitközségi képviselőtestület, a törvényszék, járásbíró és ügyészség, a hivatalok és egyletek, valamint mindkét nemű ifjuság és nagyszámu közönség vettek részt. E helyütt felhívjuk az illetékes

tényezőket arra, hogy a hatóságok elhelyezésénél a templomban most már harmad izben tapasztalt kinos állapotot a jövőben okvetlenül elhárítsák s ne engedjék meg, hogy pd. a törvényszéki elnök s járásbíró táblabíró-vezetője az ötödik sorba kerüljenek.

Istentisztelet után, körülbelül 10 órakor a templomból kivonuló s a csatlakozott többi ünneplő közönség ezrei a sz. háromság előtti téren sorakoztak, hol Isten szabad ege alatt, derült verőfényben elsőnek az Ujvidéki Dalárda énekelte el a Talpra Magyar-t, majd Dr. Szlezák Lajos lépett a zászlókkal és szőnyeggel diszitett emelvényre s innen messze hallható hangon, teljes bensőséggel átértett, alakilag és tartalmilag egyaránt remek s magával ragadó szónoklatot tartott:

Tisztelt ünneplő közönség!

A hervadás és enyészlet felett diadalmas tavasz ismét elhozta nekünk a szabadság ünnepét.

Amikor a magyar földet takaró hólepel alól kivirít az első márciusi ibolya, a magyar szivekben is kifakad a szabadság virága.

A tavasz és a szabadság emlékének együttes ébredése harmoniát teremt a természet és a lélek között és e harmoniából biztatólag csendül ki az a lelketemelő, napfényes remény, hogy *nincs örök enyészlet*, hogy mulandó e földön is csak az anyag, a rög; hogy porrá csak az válik, ami porból lett, de az ember tulajdonképpen lényét képező és az emberiség és népek életét betöltő *eszmék, érzelmek, élelcélok és ideálok* dacolnak az enyészlet törvényeinek és addig élnek, míg van emberi kebel, melyet betölthetnek és hevitenek.

A március 15-ének ünnepe arra emlékeztet bennünket, hogy miként a természetben is a hervadást és enyészletet új élet, „*új egeknek fénylő virradatja*” váltja fel, úgy az emberiség és népek életében is csak ideig-óráig nyugdíjazható az önkény és zsarnokság a szabadságot, de sirját oly nehéz kövekkel le nem boríthatják és ahhoz annyi zsoldost ki nem rendelhetnek, hogy belőle a szabadság, mint a népek és nemzetek megváltója új életre kelve fényesen fel ne támadjon!

Tisztelt ünneplő közönség!

Midőn a francia forradalom által felszínre dobott szabadságeszmék a nyugoti félgömb szabadságszerető népeit bejárva, hozzánk is elértek, itt egy százados tespedésben és alótságban szenvedő nemzetre találtak, melyet Martinovics és társainak az új, szabad eszmékért elszenvedett vértanu halála sem volt képes alótságából tartósan felrázni.

A francia forradalom üdítő vihara azonban végigzuga Európán, hozzánk is elért és felriasztotta a magyar nemzetet álmából.

Az új eszmék és irányok lángra lobbantották a szivekben szunyadozó szabadságvágyat. Az öntudatra ébredt nemzet visszanyerte régi akaraterejét. A láncok megsörrentek és a közszellem elszántan követelte a szabadság, testvériség és egyenlőség jelszavának *gyakorlati megvalósítását a nemzeti és állami életnek minden mezején.*

A márciusi mozgalmakban nem profán jelszavak voltak e követelések, hanem egy tettekre kész nemzet lelkét és elméjét átható magasztos, korszakotalkotó szent eszmék; melyek hiven visszatükröződnek ama 12 pontban, melyben a nemzet kívánságait 1848-ban lefektették.

Mit kíván a magyar nemzet? -- Így hangzik a történelmi nevezetességű 12 pont:

Legyen béke, szabadság és egyetértés!

1. Kívánjuk a sajtó szabadságát, a cenzura eltörlését.

2. Felelős miniszteriumot Budapesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti hadsereget.
6. Közös teherviselést.
7. Az urbéri terhek megszüntetését.
8. Esküdtszéket, képviselőletet egyenlőség alapján.
9. Nemzeti bankot.

•10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék a külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk.

11. A politikai foglyok bocsáttassanak szabadon.

12. Kívánjuk az Uniot Erdélylyel.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

Valóban le kell borulnunk a márciusi nagy nemzedék előtt, hogy évszázadokra terjedő előrelátással jelölje meg a nemzet utját, melyen haladnia kell, hogy egy új ezredévre biztosítsa létét.

E 12 pont Magyarország *állami, nemzeti és társadalmi ujjszületésének* programja, az ujkori Magyarország alaptörvénye és az azért lefolyt harc, a nemzeti demokracia es a népjogokért vívott dicső küzdelem volt.

E küzdelem nem egy nemzetiségért, nem egy felekezettért és nem egy társadalmi osztályért folyt, hanem a teljes politikai egyenjogúsáért és szabadságért, *a nemzet egyeteme érdekében* vívatott meg.

Hisz a 12 pont mindegyike a gyengét, a jogtalant fegyverzi fel a hatalmas és kiváltságos ellen. A sajtószabadság, a törvény előtt való teljes polgári és vallási egyenjogúság, az egyenlő teherviselés elve mind megannyi közkinccsét képezi az egész nemzetnek és a nemzetet alkotó *minden* felekezettnek, nemzetiségnek és társadalmi osztálynak.

A márciusi nagy idők népe fel is fogta e küzdelem nagy és egyetemes jelentőségét, mert a küzdelem a nagy eszmék által egygyé összeforrt milliók küzdelme volt.

És hogy e küzdelem az eszmék legtöbbszörének azonnali vértelen diadalával végződött, az a nemzet önfeláldozó küzdelmén felül azon férfiak érdeme volt, kik mint a tüneményyszerű Kossuth Lajos, Petőfi Sándor, Jókai Mór és mások, a gondviselés küldöttjeinek tekinthetők.

És ha a magyar nemzet és vezéreinek békés és becsületes szándékát mindenütt megértették volna, sok gyász, sok keserűség és sok köny maradt volna el, melyet a márciusi napok végső akkordja, a dicső szabadságharc okozott.

E békés, majd véres küzdelem emlékének van szentelve a márciusi 15-i szabadságünnep. És emlékére mindazoknak, kik abban a nemzet és szabadság ügyét szavuk, tolluk vagy fegyverük erejével segítették.

Mi reánk azonban nemcsak a megemlékezés kötelessége háramlik. A hervadó koszoruba font virágokkal és a homokban elfutó köncsepekkel, miket a szabadság hőseinek sirjára ejtünk, még nem tettünk eleget tartozó kötelességünknek.

A mi *kötelességünk*: apáink hitével és lelkesedésével megtartani és megvédeni a tőlük öröklött hagyományt és kivívni azt, mit kivívni az ő erejük gyöngö volt, hogy küzdelmük betetőzésével *boldog, nagy és szabad legyen a haza!*

A beszéd, melyet sűrűn ki-kitörő helyesléssel szakítottak meg és kísérték a hallgatók, gyújtó hatást tett, szinte magunk elé varázsolta a 48-as ifjak 61 év előtti szónoklatainak egy egész nemzetet tespedésből felrázó és munkára lelkesítő hatását. A szónokot viharo-

san éljeneztek s őszinte üdvözlésekkel halmozták el legelőkelőbbjeink, köztük elsőnek Balla főispán. Ugyancsak lelkes hatást keltett Medveczky tszéki jegyző, ki fényes diszmagyarban, ifju hévvel és tüzzel igen ügyesen szavalt a „Talpra magyar“-t. Az ünnepély ezen részét a Daloskör által előadott Himnusz fejezte be, mit a jelenlevők kalaplevéve, áhitattal hallgattak. Ezután a tanuló ifjuság Kossuth Lajos dalára gyűjtött s az ünneplő közönséggel együtt Mayer vigadótermébe vonult, hol a szorosán vett ifjusági ünnepély folyt le.

Lélekemelő látvány volt annyi ifjut látni, akiknek mindegyike telve van a hazaszeretet nemes ideáljával. Először is a főgimnázium énekkara adta elő Léh Jakab szakavatott vezetése mellett Petőfi „Csatadalá“-nak Huber-féle átírását, nagy tetszés mellett. Ügyesen szavalt Vályi Árpád polgári iskolai tanuló Erdélyi Zoltán: „Március 15-én“ című költeményét. Tobi József felsőkereskedelmi iskolai tanuló átgondolt, helyesen szerkesztett beszédben méltányolta a nap jelentőségét. Nagy tetszés mellett, kitünő hanghordozással adta elő Wagner István polg. isk. tanuló Farkas Imre költeményét, „Az utolsó honvéd“-et. A polg. fiúiskola Ugray Lajos vezetése mellett a „Talpra magyar“ igen szépen énekelte, majd Ernst Edith, a női kereskedelmi tanfolyam hallgatója sűrű tetszésnyilvánításokat aratott Radó Antal „Talpra magyar“ költeményének szavalaival. Zahorecz Károly főgimn. tanuló, aki már nem egy ízben aratott tetszést szavalaival, most is igen szépen érvényesítette képességét. Szavalaival tárgya volt Várad Antal „Petőfi visszatér“ c. költeménye. A polg. leányiskolai énekkar végül a „Bánk bán“ opera imáját adta elő. Ez is nagy tetszést keltett. Ezt a kart Steiger Frigyes vezette. Körülbelül dél lehetett, amidőn az ifjuság a Kossuth-nóta hangjai mellett oszladozott.

Esti 7 órakor, a város fényes kivilágítása mellett, amiből szerb polgártársaink is kivették elismerésre méltó részüket — a törvényszék mellett térről megindult az ifjuság lampionos menete, mely élén két — fuvós és vonós — zenekarral, a járőkelők ezreivel szaporodva és hazafias dalokat énekelve vonult a Duna és Kossuth Lajos-utcán át a főtérre, hol a városháza előtt egy lelkes ifju a „Talpra magyar“-t szavalt. Innen a Rákóczi-uton át a Flatt-utcába tért be a Balla főispán háza előtt állapodott meg. Éljen a főispán, éljen a nemzeti kormány, éljen a szabadság hangzottak fel az ifjuság és a közönség ajkairól s midőn főispánunk az ablakhoz lépett, valóságos üdviválgás tört ki. Az ifjuság nevében Pekló Béla tvh. biz. tag üdvözlölte a főispánt s az ifjuság tántoríthatlan szeretetét, tiszteletét és háláját tolmácsolva, mint a nemzeti küzdelem, a magyar szabadság és függetlenség eszméinek lelkes előharcosát, Ujvidék város jövő nagyságának uttörőjét családjával együtt élteti.

Balla főispán jól eső örömmel látja, hogy Ujvidék lelkes ifjusága ma már harmadszor jelenik meg előtte, mint a nemzeti kormány képviselője előtt a szabadság nagy napján. S midőn büszkeséggel tekint e város ifjuságára, mint a város jövő nemzedékére s a haza jövő derék polgáira, amely a magyar haza szeretetében sok más ifjuságot felülmul, egyuttal némi irigység szállja meg. Mert ha visszatekint a 20 év előtti időkre, midőn abban a korban állott, mint a most megjelent fiatalság, szomorúan gondolja el, hogy akkor a szabadság virága még nem diszlett Ujvidéken s nem mertük kimondani, hogy szabad haza van és függetlenség. Ezzel szemben a mai fiatalság sokkal boldogabb és jövő remé-

nyei sokkal kecsgetetőbbek. Mert ha ma még nem is látjuk egészen függetlennek Magyarországot, de bizika magyarok Istenében, hogy nem feledkeznek meg a magyar nemzetről s megadja érne azt, amivel a magyarok dicső multjához nem hasonlítható, más kisebb államok birnak. Mikor látjuk, hogy apró balkáni államok is függetlenek s függetlenségükért küzdenek, lehetetlen, hogy a 20 millióval bíró Magyarország ne legyen független, lehetetlen, hogy csak Magyarország polgárai legyenek annyira tehetetlenek, hogy ne tudják kivinni teljes szabadságukat, függetlenségüket. Erős a reménye, hogy mire a mai fiatalság az ő mai korát eléri, teljes függetlenségünket kivittuk. Büszkén látja, hogy a nemzeti hadseregként megjelent ifjuság magyar szíve tud lelkesedni s ha kell, a tettek mezéjén is megállja helyét. Ezért kell, hogy összetartsanak a magyar hazaszeretében és soha ne nézzék társaik közt, gazdag, előkelő vagy alacsonyabb sorsu-e valaki, hanem egyedül azt, szereti-e a magyar hazát s ha a magyar hazaszereteten kitarva, erősödve értenek egyet s fognak össze, alig 2 évtized múlva ott lesz Magyarország, ahol Mátyás korában volt: független, szabad, szuverén állam. E reményben kiáltja: Éljen a független Magyarország!

Dörgő éljenek hangzottak fel újra a lelkes ifjuság szívéből, mire a „Talpra Magyar“ szavala következett, majd a főispán lelkes éltetése közben Kossuth dallamára gyűjtve, a menet megindult s a kiindulás helyére tért vissza. A fátylasmenet után esti 8 órakor a Mayer szállóban rendezett ünnepség fejezte be a nagy napot.

A közönség talán kimerülve az egész délelőt lefoglaló ünnepségektől, nem jelent meg abban a nagy számban, amely méltó lett volna e nagy ünnephez. Pedig a műsor is igazán ügyes volt. A „Dalárdá“-nak kitünő énekszámai, a „Daloskör“ ügyes karénekei és Schubert Márton mesteri szólója nagy tetszést keltettek.

Tudósításunk befejezésül lehetetlen teljes elismeréssel és köszönettel nem adózni a rendőrségnek, mely ifj. Jójárt J. h. főkapitány személyes instrukciói mellett felügyelt s intézkedett, hogy minden tekintetben párját ritkító, példás rend emelje az ünnepély fényét.

Ifjusági emlékest.

Még mult évi január 16-án történt, hogy Balla Aladár főispán feleleveníteni akarván Ujvidék 40 év előtti multjának, társadalmi életének képét, emlék-estet rendezett, melyre vendégeiül látta e város benszülött régi németajku hazafias polgári családjainak még élő öreg tagjait és e családoknak fiatalabb utódait, valamint régi ujvidéki iskolatársait. A vendégül hívott polgárok ugyanakkor elhatározták, hogy ezt a felejthetetlen szíves vendéglátást viszonozzák, mely szándékuk csak e hó 13-án tudott megvalósulni. Minthogy Balla főispán előző napon történt hirtelen megbetegedése miatt már-már felni lehetett, hogy újból el kell halasztani az emlék-estet, kétszerte nagyobb volt az öröm és lelkesedés, midőn főispánunk Dr. Demetrovics polgármester kíséretében esti 8 órakor megjelent a lövölde termeiben, hol az akkor már teljes számban megjelent polgárok lelkes éljennel fogadták és üdvözlözték. Az emlékest nem maradt pusztán revanche-est, hanem az ujvidéki polgári élet régi emlékeinek megelevenítése mellett, ünnepévé vált azon szeretet-, tisztelet- és ragaszkodásnak, melylyel az ujvidéki szorosán vett polgárok az őket jellemző nyíltszívű őszinteséggel a főispán iránt úgy is mint ujvidéki szülött iránt visoltatnak.

A semmiféle tekintet által meg nem bontható régi társas együttélésnek, összetartozandóságnak szelleme, fesztelen baráti kedélyesség, vig derült hangulat ütött állandó tanyát a teremben, ahol a régi időkben kedvelt német dalok, és zene, tréfás előadások, komikus kuplék, a régi Schraml-zenére emlékeztető polgári zenekar váltakozva tarkították a programot s a jelen voltak mindegyike hozzájárult a rég mult idők egy-egy emlékének felelevenítésével a kedélyes multság, társas együttélés és kellemes vigaság fokozásához. Eredeti sváb dialektusban tartott kitünő előadásaival Pálffy János volt az est hőse.

Természetes, hogy felköszöntőkben nem volt hiány, de azok eleitől szűkre voltak szorítva. A kitünő ízű vacsora 3. fogásánál Geiger J. köszönte meg a főispánnak megjelenését s ugyancsak a 36 év előtti idő emléke gyanánt elmondja, hogy midőn mint az első ujvidéki egyéves önkéntesek őrmestere Balla István házában egy alkalommal ebédre hivatalos volt, egy akkor pici, szóke fürtü fuicska hozzá simult és kardjában, sapkájában lelte játszi örömet. E fuicskából lett ujvidéki főispán kard nélkül, de nagy tudással és vasakarattal alig 2—3 év alatt annyit produkált szülővárosa folytonos, rohamos fejlesztése körül, hogy áldásos munkássága elvitázhatatlanul teremtő levén, a polgárságnak kötelessége őt szeretni és támogatni. Családjá, a város és a haza javára élteti. Balla főispán megköszönve a tiszteletére rendezett estélyt, elmondja, hogy áldozat árán, direkt az ágyból, melybe erős influenza döntötte, jött el, mert rendkívüli szeretete hozta polgártársai közé. Sajnálattal említi, hogy Teleki Arvéd gróft, aki annyira vágyott a mai estén megjelenni, betegsége tartja távol, de azért tudja, hogy lélekbeu jelen van. A 36 év előtt történt s a jelen háborus időkkel jól összefüggő intimitások felelevenítését köszöni, de köszöni polgártársai bizalmát, szeretetét s mint e város polgára a régi időkre emlékeztető polgár és polgár közti jó barátság fennmaradását kívánva, kedves polgártársait és családjaikat élteti. Balla Árpád igen szellemes felköszöntőben a polgármestert élteti s azt kívánja, hogy a „Schön ist die Jugendzeit“ dalát megcáfoló s az öregségnek nem hódoló polgárok élén hosszú, öreg életet érjen. Dr. Demetrovics polgármester Ujvidék közönségét, polgárságát élteti, mely a város javát szolgáló minden szépet, jót és üdvöset lelkesen és áldozatköszően felkarolva, támogatásával lehetővé teszi a főispán nagyszabású művek létesítését célzó törekvéseinek megvalósulását. Még Paul Peresztély mondott igen szép, de tulhosszu felköszöntőt, melyben 3 év alatt szerzett, elévülhetlen érdemeinek méltatása mellett a főispánt élteti, aki csakugyan programját beváltva, szeretetet hozott magával s barátait megtartani, ellenségeit pedig megnyerni törekedvén, viribus unitis a város felvirágoztatását munkálja állandóan. Balla főispán régi barátjának, Geigernek éltetése után a felköszöntők beszűntetését kéri, hogy a régi kedélyes szokáshoz hiven, mikor nem ismerték a mai toaszt-furort — a zenének, dalnak, tréfának és vigaságnak hódoljunk zavartalanul. Ami meg is történt, még pedig nagy kitartással, mit legjobban bizonyít, hogy a 130 főből álló társaság java része csak reg. 2 óra után kezdett oszladozni.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Balla Aladár főispán e hó 16-án a délutáni gyorsvonattal hivatalos ügyekben néhány napra Budapestre utazott.

Kitüntetés. A kis tanácssterem egy lélekemelő Zagories István gazd. munkás. 100—100 k.-va kitüntetéséből a rat felolvasatott tüntetettnek lelkesítő szavalt. Őket, hogy imm becsületes munkás teljesítésével miniszteri elism gyenek a többi kumentuma munkást, akik rekvések vezér családjá, gazdá nemesak embe elismeri. Derék nevében elisme a derék magy és hirdessék, igazság, mert munkát nemes kormány elisme meghatott öreg munkájuk jut tozva a kitüntetés minisztert és éltették.

A közig. Dr. Balla Aladár des havi ülést des havi előter **Méda este** mint zászlóany estéjén, e hó nevü dalárda minden tekintet rendezett. Az Erzsébet szálló lásig megtöltő belépése alkalm Vacsora után kö hangverseny G mellett. — Műs nak egyik fér „Isten áld meg szerü költemő közönség köré dést keltett. V

Az „ujvid sület“ f. már egylet helyiség adással és vet ciusi ünnepé grammal: 1. Vilicskovics M ds“. Vigjáték 3. „Der Grossv liteti képek“ a szabadság. Él

A női ruh budapesti tech Ujvidéken, f. Reich Berta, volt. A tanfoly vettek benne a előadás 102. vetkező: fran angolderék, g két-három-öt- és magosított pongyola, refo kabát, félig és

Kitüntetett munkások. A hétfői rendkívüli közgyűlés után a jelen voltak nagy része a kis tanácsterembe vonult, hogy tanuja legyen egy lélekemelő ünnepélynek, mely Szel János, Zagorics István, Gruics Lukács és Forgó József gazd. munkásoknak a földm. miniszter részéről 100—100 k.-val s külön díszoklevéllel történt kitüntetéséből állott. Balla főispán a min. leirat felolvastatása után megmagyarázta a kitüntetetteknek kitüntetésük jelentőségét, majd lelkesítő szavakat intézve hozzájuk, buzdította őket, hogy immár hosszú éveken át teljesített becsületes munkájukért, derék polgári kötelesség teljesítéséért és gazdájuk iránti hűségért miniszteri elismerés és jutalom birtokában, legyenek a többi munkások előtt példa és élő dokumentuma annak, hogy a hű és becsületes munkást, akit nem nemzetközi, állambontó törekvések vezérnek, de aki hazaszerető és családjára, gazdájára és a haza javát munkálja, nemcsak embertársai, hanem a kormány is elismeri. Derék magaviseletüket a miniszter nevében elismerve, buzdítja, hogy továbbra is a derék magyar munkás jó hírét megőrizzék és hirdessék, hogy Magyarországon van még igazság, mert a becsületes, hiven teljesített munkát nemcsak embertársai, gazdáik, de a kormány elismerése is jutalmazza. A könyvekig meghatott öreg emberek hálálkodva vették át munkájuk jutalmát, míg a jelen voltak, osztozva a kitüntetettek örömeiben, Darányi földm. minisztert és Balla Atadár főispánt lelkesen éltették.

A **közig. bizottság** e hó 16-án délelőtt Dr. Balla Aladár főispán elnöke alatt rendezet havi ülést tartott, melynek tárgyát a rendezet havi előterjesztések képezték.

Méda estély. Grossinger Jánosné urnő mint zászlónya tiszteletére névnapjának előestéjén, e hó 13-án a „Vig kedély” (Fröhsin) nevű dalárda társas vacsorával kapcsolatos, minden tekintetben kitünően sikerült estélyt rendezett. Az estélyen résztvevő közönség az Erzsébet szálló nagy termét majdnem zsúfolásig megtöltötte. Az ünnepelt zászlónyát belépése alkalmával üdvözlő dallal fogadták. Vacsora után következett a tiszteletére előadott hangverseny Gutsohn Adolf karnagy vezetésével. — Műsorából különösen kiemelendő annak egyik fénypontja, a magyar himnusz: „Isten áld meg a magyart!” Zugott ez imaszereű költemény a jelen voltaktól kísérvé s a közönség körében óriási tetszést és lelkesedést keltett. Végre...

Az **„ujvidéki keresztény szociális Egyesület”** f. március 14-én d. u. 4 órakor az egyet helyiségében szavalkokkal, szín előadással és vetített képekkel egybekötött **márciusi ünnepélyt** rendezett a következő programmal: 1. *A szabadság ünnepén.* szavalka... Vilicskovics Margit. 2. *Aki másnak vermet ás.* Vigjáték 3 felvonásban Irta Hoherlein M. 3. *Der Grossvater und*... színjáték. 4. *Vetített képek* a festőművészet remekei. 5. *A szabadság.* Élőkép. Rendezte Exler János.

A **női ruhaszabási tanfolyam**, melyet a budapesti technológiai iparmúzeum rendezett Ujvidéken, f. hó 25-én ér véget. Vezetője Reich Berta, a budapesti ipariskolai tanárnő volt. A tanfolyam két hónapig tartott. Részt vettek benne a délutáni és esti párhuzamos előadáson 102. A feldolgozott tananyag a következő: francia derék, ingbluz, matrözbluz, angolderék, gyermekruhák, különféle ujjak, két-, három-, öt-, hét-, kilenc-részes alj, uszályos és magosított aljak, rakott és pliszírozott alj, pongyola-, reform-, princesz-ruh, figaró, angolkabát, félig és egész testhez álló kabát, esti

köpeny—szabásrajza papíron és szöveten — ezek összeállítás, próbálása és igazítása. Az elkészített rajzok és ruhák március 25-én délelőtt és délután a fiúiskola első osztályában lesznek kiállítva. Az érdeklődők megtekinthetik.

Kaszinói előadások. A magyar Kaszinóban e hó 18-án, csütörtök *Kunwald* Pál bankigazgató fog felolvasni, még pedig előre is érdekesnek mutakozó tárgyról, t. i. a halott-hamvasztásról.

Közyűlés. Az Ujvidéki Lloyd e hó 28-án d. u. 3 órakor tartja saját helyiségeiben IX. közgyűlést a következő tárgysorozattal. 1. A választmány jelentése az egyet mult évi működéséről. 2. A mérleg bemutatása és a jövő évi költségvetés megállapítása. 3. A felmentvény megadása. 4. Esetleges indítványok, melyek 8 nappal előbb a választmánynál bejelentendők. 5. Elnök, igazgató, 6. vál. tag, 4. pótvál. tag és 3 számvizsgáló választása.

Halálozás. Porvachti Rozenzweig Nándor es. és kir. tüzérfőhadnagy, e hó 13-án életének 35. évében hosszas szenvedés után Budapesten meghalt; korai elhunytát gyászba borult neje szül. Belohorszky Vilma és nagyszámu rokonsága siratja.

A **messinai földrengés.** Még mindenkinek élénk emlékezetében van az a borzasztó katasztrófa, mely Messinát és Délolaszországot elpusztította. Ezt a földrengést mutatja be most e hó 16-ától az itt időző Narten bioskop, még pedig meglepően hű képekben. Narten bioskopja naponkint változatos képekből összeállított mutakozásokkal kedveskedik a közönségnek.

A **Mayer Nagyszálló** f. évi március hó 15-én új kézbe került. Mayer Imre és Mayer József szállodások, az országszerte legelőnyösebben ismert Mayer Nagyszállót március 15-én Récei Gusztáv szállodásnak adták bérbe, aki legutóbb Zomborban a Vadászkiút szállóban mutatta be kiváló képességeit és rátermettségét. A kitünő hírű szálló átadását nem lehet a sablonos üzletátvételek közé sorozni. Mayer Imre szállodatulajdonos 1892-ben építette fel a főtéren levő monumentális szállót, mely nemcsak városunk egyik nevezetessége volt, de Délmagyarország legmodernebb és legjobb üzlete volt. *Mayer Imre* 45 évi fáradhatlan munkásság után a méltán és jól kiérdemelt nyugalomba vonul és ezzel egy szorgalmas munkásember munkás pályafutása ér véget. Mayer Imre városzerte becsülésben és tiszteletben áll, a városi törvényhatósági bizottságnak virilis jogon tagja, a szegedi kereskedelmi kamarának pedig 6 éven át ujvidéki választott tagja volt. Akik Mayer Imrért és fiát Mayer Józsefet ismerték — utóbbi néhány év óta működött az üzletben,

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-féle Emulsió-ban foglaltatik, táplálja a csontokat s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végigyet — a halászt — kérjük figyelmebe venni. 3—4 Kapható minden gyógyszerben

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt, rohamosan javul és az angol-kóros gyermekek ép oly rózsás és viruló arszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok általánosan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió használatát.

Egy eredeti füveg ára 2 K. 50 fillér.

melynek fellendítéséhez és modernizálásához sokat hozzájárult, — sajnálkoznak távozásukon és kívánjuk, hogy az új szállodás *Récei Gusztáv* akit legjobb hír előz meg, méltó utódja legyen; a közönség támogatása akkor nem fog elmaradni.

„Hermes” Kereskedelmi Tudakozóda Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-utca 39. Délmagyarország legmegbízhatóbb hiteltudósító irodája. *Tulajdonos: Böhm Armin.*

Legnépszerűbb esemény-különlegességek, folytonos újdonságok *Wagner testvéreknél Ujvidéken.*

Ujvidék n. é. közönségéhez!

Folyó évi március hó 15-én szállodánkat *Récei Gusztáv* szállodás urnak tizenkét évi időtartamra bérbeadtuk. Amidőn a n. é. közönségnek hosszú itt működésünk alatt irántunk megnyilatkozott kiválóan kitüntetett bizalmáért, páratlan jóakarataért, eléggé meg nem hálálható támogatásáért szívből jövő, igaz köszönetet mondunk, tisztelettel kérjük, hogy ezt a sok jóakaratot utódunkra, *Récei Gusztáv* urra kegyesen átruházzák méltóztassék, aki minden igyekezetével azon lesz, hogy arra mindenképen méltó is legyen.

Magunkat pedig kérjük kedves emlékezetükben megtartani.

Ujvidék, 1909 március 15.

Nagyrabecsüléssel

Mayer Imre és Mayer József.

Nyilt-tér.*)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Sziveskedjék b. lapjában a következő helyreigazítást közzétenni:

Az ártézi fürdőben létesíteni szándékolt gőzmosó és vegytisztítóra vonatkozó ajánlatunk tárgyalása alkalmával a törvényhatósági bizottság legutolsó közgyűlésén Bruck és Gály bizottsági tag urak felszólalásukban a bérletet ellenezték, mert a gőzmosóban fertőzött ruhát fognak mosni és ezt összekeverik a nem fertőzöttel, a tisztaság nincs biztosítva, a gőzmosó büzt terjeszt és a park levegőjét megrontja.

Nem kételkedünk senkinek a jóhiszeműségében, miután azonban e felszólalások oly nagyfokú járatlanságot bizonyítanak, melyek létesítendő vállalatunk érdekében megjegyzés nélkül nem hagyhatunk, a nagyközönség tájékozása céljából tisztelettel közzé tesszük, hogy:

1. A gőzmosó és vegytisztító nemcsak, hogy nem fertőzött, hanem ép ellenkezőleg a magánlakásokban elkerülhetlen piszkotól és fertőzéstől megkímél,

2. Hatóságilag fertőzöttnek megjelölt házakból ruhák tisztítása nem fogadtatik el.

3. *Minden család ruhája külön-külön mosódik* és minden ilyen külön mosás után a hermetice elzárt mosógépek a gőz és forró vízzel fertőtlenítettnek.

4. Nem áll, hogy a gőzmosó büzt terjeszt és rontja a levegőt, mert a szennyes víz a mosókból közvetlenül a csatornába folyik, míg a gőzök modern berendezésünk révén közvetlenül magas kéményen át nyom nélkül elvezettetnek. Egy közönséges házi mosás tényleg piszkot és büzt csinál, mfg mi berendezésünkkel képesek leszünk 3—4 óra alatt nagytömegű ruhát tisztítani anélkül, hogy a gőzmosó udvarán valaki a legkisebb zajt hallaná és bent a mosó épületben a legcsékélyebb piszkot, gőzt vagy nedvességet észlelhetné.

Egyben tisztelettel bejelentjük, hogy már a legközelebbi időben alkalmat adunk Ujvidék város mélyen tisztelt hölgyközönségének állításaink valódiságáról személyesen meggyőződhetni.

Tisztelettel

Hajós Testvérek.

*) A szerkesztőség az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget.

Ez éppen gonosz egy időjárás, Müllerné asszony —

most nincs már tél, de még nyár sincs. A ki ilyenkor nem edzett, könnyen nagy bajba kerül. De hála az Égnek, nálam mindenki egészséges. Én mindig otthon tartom Fay valódi szodeni ásványpasztilláját és nálam nem is hall sohasem köhögést és erősen meghűlve sem vagyok soha. Mert hát Fay valódi szodeni je valóságos csodadolog. És olcsó; csak 1 korona 25 fillér egy skatulya, a melyet mindenütt meg lehet venni. De semmiesetre se engedjen utánzatot magára tukmálni, hanem mindig határozottan a valódi Fay-félelét kérje.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felölös szerkesztő: Pap Sándor.

Laptulajdonos: Balla Árpád.

Igazgató: Zanbauer Ágoston.

AZ UJVIDÉKI SZAPPANGYÁR

Részvénytársaság

Ujvidéken 1909. április hó 4. napján

(Vasárnap) délelőtt 1/2 10 órakor

a gyártelep irodahelyiségében (L imán) tartja

második rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. Jegyzőkönyvvezető és két jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése a közgyűlési elnök által.
2. A felügyelőbizottság 3 tagjának és egy póttagjának megválasztása 3 évre.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság 1908-ik üzletévről vonatkozó jelentésének és a számadások, leltár- és mérlegnek előterjesztése, megvitatása és megállapítása iránt határozathozatal. (A jelentések és számadások a gyár irodahelyiségében a t. c. részvényeseknek betekintés végett rendelkezésre állanak).
4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai részére a felmentvény megadása.
5. Az igazgatóság jelentése a kereskedelmi törvény 187 §-a értelmében a társaság további fennállása, vagy feloszlása iránti határozathozatal tárgyában.
6. Az igazgatóság indítványa 30 db részvénynek a befizetés elmulasztása miatti megsemmítése es ennek megfelelőleg az alaptőkének 12.000 kor.-val leendő leszállítása és az alapszabályok vonatkozó 6. §-ának ekként leendő módosítása tárgyában.
7. Esetleges igazgatósági indítványok.

A részvények a gyár irodahelyiségében Teubner János, ügyvezető igazgatósági tag urnál helyezendők letétbe.

Alapszabály 8. §-a: Minden egyes részvény egy szavazatra jogosít. Szavazni csak azoknak a részvényeknek alapján lehet, melyek a rendes közgyűlést megelőző, legkésőbb 30 nappal a társaság részvénykönyvében a részvényes nevére átíratk és a közgyűlés előtt legkésőbb 8 nappal az igazgatóság által eleve közléteendő helyen összes le nem járt szelvényekkel együtt letéteményeztettek. Távollévő részvényesek képviselőiben csak szabályszerűen felhatalmazott szavazatképes részvényes gyakorolhatja a szavazati jogot.

Az igazgatóság.

Aki azt akarja,

hogyan olcsó árért pontos és jól járó órája legyen, az forduljon teljes bizalommal

FISCHER M. mű-óráshoz

II. Rákóczi Ferenc-utca 20.

Vidéki órák

részére előnyös árért dolgozom.

Betűs gyűrű 1.80.

Feltűnően szép, jó, elegáns és olcsó!
Teljes kávéházi, szállodai és minden egyéb berendezéseket legjobban vásárol

BRUMMEL TESTVÉREK

ujjan megnyit és ériási választékú fa-, vas-, réz- és kárpitos-kutortermekben

UJVIDÉKEN, KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.

az örmény-templom mellett.

Bátrak vagyunk Ujvidék és környéke n. é. közönségének figyelmét új vállalatunkra felhívni, egyben arra kérni, hogy szükséglete esetén első sorban is terméinket — vételkényszer nélkül — meglátogatni sziveskedjék. Összeköttetésünk a világ elsőrangú gyároisaival azon kellemes helyzetbe juttatnak, hogy nagyrabecsült vevőink legmesszebbmenő igényeit is kielégíthetjük. Továbbá szives tudomásul szolgáljon, hogy nagy súlyt fektetünk kárpitos- és díszítő-munkáinkra.

Teljes hálószoba-berendezés készletben:

2	fényezett szekrény
2	" " " ággy
2	" " " éjjeli szekrény
1	" " " mosdó állvány
1	" " " tükör kerettel
4	" " " szék
1	" " " asztal

Az egész készlet csak 137 forint.
Rendelések és javítások pontosan eszközöltetnek és hához szállítatnak.

A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradunk kitünő tisztelettel

8-52

Brummel Testvérek.

Elvünk: Nagy forgalom, kevés haszon!

Eladó ház.

A kamenici-utcában levő 21. szám ház szabad kézből, előnyös feltételek mellett eladó.

Bővebbet a tulajdonos: Barfusz Ede műkertes.

Több, igen jó karban lévő, Adlergépre becsesült használt, Remington, Yost, Franklin, Barlock stb. rendszerű

IRÓGÉPEK

jutányos árban eladók.

Elees József és fia cégnél

Ujvidék, fő-utca 21.

a látható irású Adler írógép képviselőinél.

Kellékek minden rendszerű írógéphez, raktáron. — Írógépek javítása, karbantartása jutányos árban.

KIADÓ LAKÁS.

Duna-utca 10. sz. alatt, a fa-tér

piacon f. é. május hó 1-től egy lakás, mely 4 szobából, eselédshobából, konyhából, nagy csukott folyosóból, éleskamraból, pincéből stb. áll, kiadó.

Ivkovits Nikola,

2-4

háztulajdonos.

Kitünő minőségű szeremi természetes bor

saját szőlőbeli termés literje 52 fill. Valódi szilvórium és törköly literje 1 k. Strangarov Mita, a „vörös szívhez“ c. vendéglős házában, Ujvidéken kapható.

Ház-eladás.

Magyar-utca 55. számú bérház szabad kézből eladó.

1-3

1830. tkvi. 1909. szám.

Árverési hirdetmény.

Kárpát Géza ujvidéki lakos végrehajtatónak Mészáros Ignác temerini lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 220 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi aug. hó 15-től járó 5%-kamatai, 69 kor. 60 fillér perbeli és végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 21 kor. 80 fillér és a még felmerülő költségek kielégítése végett, az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén levő a temerini 3105. sz. betétben A. I. 1-2 sor szám alatt Mészáros Ignác (nős Giricz Rózával) tulajdonánál felvett 5226/2. és 5227/4. hrsz. jószágtestre a C. 2. sorsz. a Mészáros József javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával 696 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1909. évi május hó 12. napjának d. u. 3 órája Jemerin községhezához tűzetik ki.

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási árban alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becserének 10%-át, azaz 69 k. 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-ső napján 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű eilsmervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1909. évi február hó 27-én.

Molnár,

kir. törvényszéki bír.

Nagy lakás.

mely 7 szobából, konyhából, fürdőszobából és összes mellékhelyiségekből áll. f. é. május hó 1-től kiadatik.

Fölvilágosítással szolgál a háztulajdonos.

IVKOVITS NIKOLA,
Duna-utca.

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfruhához (kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 12 korona
elegendő, csak	1 szelvény 15 korona
	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt feketé szalonruhához 20 K.-ért, szintgy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkamgarnt stb. gyári áron küld a mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógár raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnév, a melyeket a magánvő élőv, ha szövetségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.